

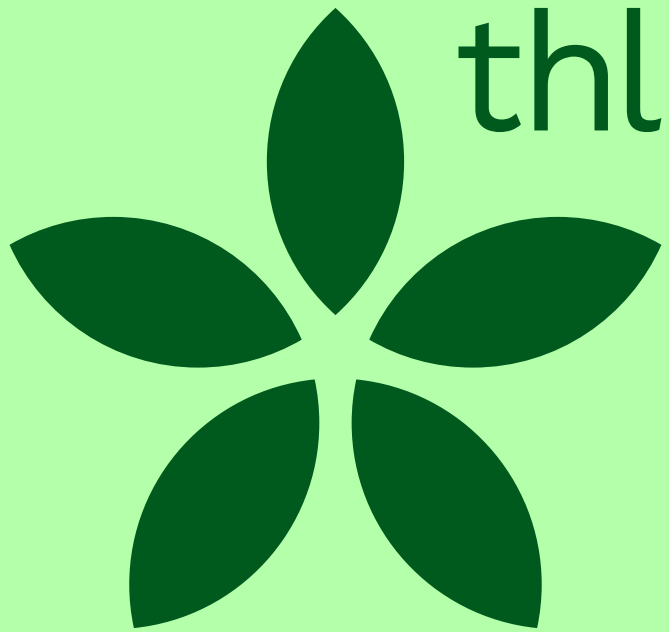

Nopeutettu
käyttöönotto
–mittarit ja
strukturoidut
työvälineet

Outi Linnaranta
Miepä-
kehittäjäverkosto

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos
10.10.2024

Sidonnai- suudet Outi Linnaranta

Mielenterveysstrategia 2020-2030

Ei sijoituksia, omistuksia eikä muita tulolähteitä, jotka voisivat vaikuttaa näkemyksiin palvelujärjestelmän tarpeista tai tavoitteista

THL virkasuhde; dosentti Helsingin yliopisto ja McGillin yliopisto Kanadassa

Mielenterveysstrategia, lapsistrategia, sosiaali- ja terveyskeskusuudistus, kestävän kasvun ohjelma: toimeenpano ja/tai ohjausryhmätyö

Duodecim ja Lääkärilehti kirjoittajapalkkiot, adoptiolautakunnan terveysasiantuntija

Ei sidonnaisuuksia perheen kautta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

10.10.2024

Implementoinnin arviointi

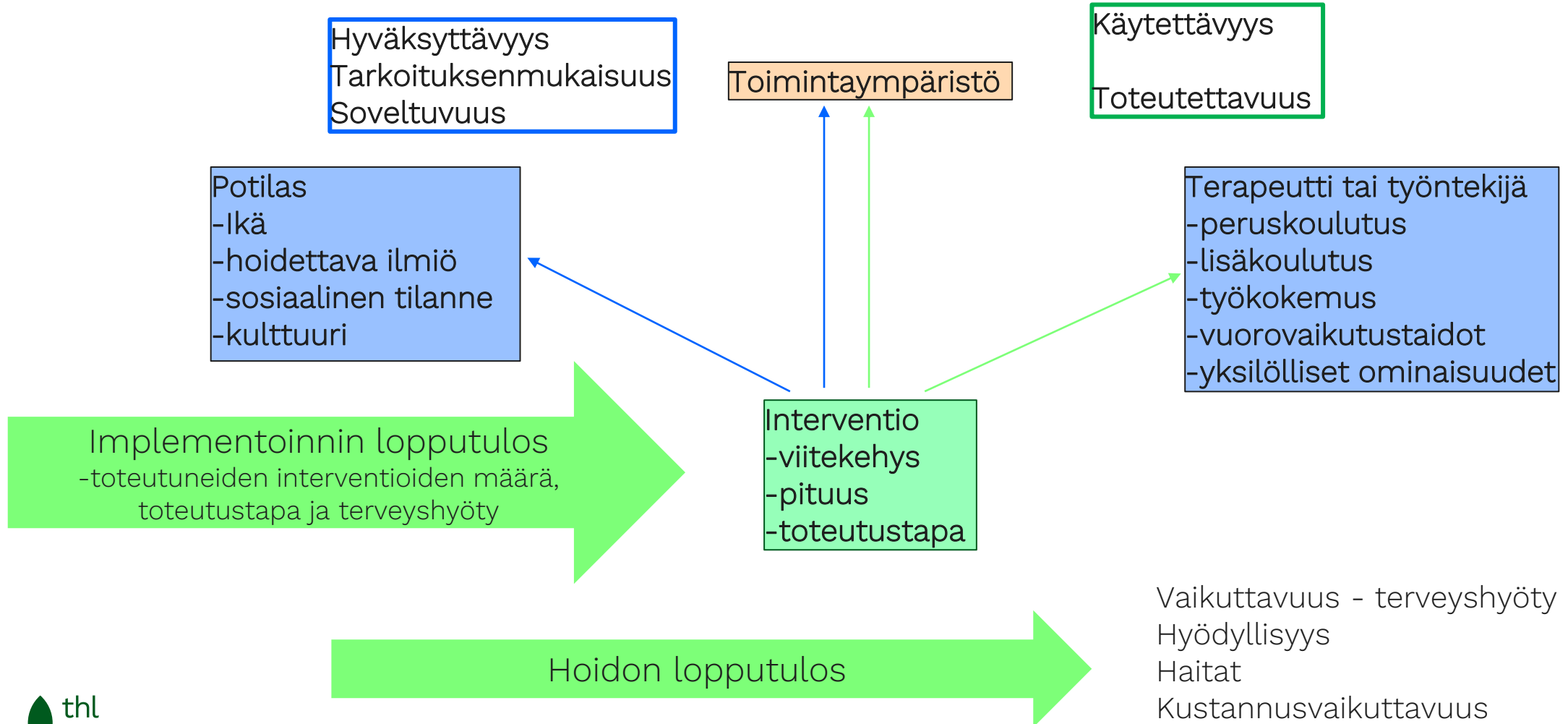
- **Viitekehykset**, jäsennetään tietoa
- **Kyselyt**, tietoa kerätään suljetuin tai avoimin kysymyksin.
 - Käyttäjäkysely laaditaan yleensä koskemaan tiettyä interventiota. Tällaisen kyselyn tuloksia ei voida kuitenkaan yleistää vertaamaan eri interventioiden käytettävyyttä.
- **Mittari**, suljetuista kysymyksistä ja strukturoiduista, numeerisista vastausvaihtoehdoista koostuva väline.
 - **Validi mittari** mittaa tutkitusti vain yhtä dimensiota eli ominaisuutta
 - Mittarin vastausvaihtoehdoista muodostuu tasaisin välimatkoin toisistaan oleva jatkumo, joissa siirtymä esimerkiksi luvusta yksi lukuun kaksi on samanarvoinen kuin siirtymä luvusta 2 lukuun 3.
 - Erilliset mittarin kysymykset mittaavat samaa asiaa eli korreloivat toisiinsa.
 - **Mittarin vahvuus** on luotettavan tiedon kertyminen ja vertailtavuus.
 - **Rajoitteena** on, että mittari ei anna interventio- tai toimintaympäristökohtaista tietoa, joka joskus voi olla hyödyllistä

Strukturoitu tieto on viestinnän ja johtamisen tuki

Käytännössä paras kuva saadaan, kun mittarilla tai kyselyllä tunnistettua ilmiötä tarkennetaan keskusteluilla: esihenkilöiden ja johtajien työ

Mitä implementoinnissa arvioidaan?

Mielenterveyspalveluiden täydentäminen teknologian avulla.
Ilkka Pelkonen, Outi Linnaranta. THL OHJAUS 18/2023

Psykososiaalisen intervention adaptointi- kuvaus keskeisistä
näkökulmista ja käsitteistä.

Noora Seilo, Riikka Lämsä, Lars Lindholm, Sara Tani, Taina Laajasalo,
Petra Kouvonen, Outi Linnaranta. Kasvun tuki aikakauslehti 1/2024

Arvioitava: Implementoinnin etenemisen arviointi mittareilla – kirjallisuuskatsaus

Sara Tani, Noora Seilo, Riikka Lämsä, Petra Kouvonen, Outi Linnaranta

Outi Linnaranta LinkedIn

Nopeutettu implementointi käytännössä

- Alkukartoitus
 - Mitä toimintamalleja on jo tehty Suomessa, maailmalla?
 - Mitä tiedetään vaikuttavuuden ydinsisällöistä tässä kohderyhmässä ja toimintaympäristössä?

10.10.2024

**Esimerkki:
Lähetteetön palvelu
päihdekäytön riskissä
oleville nuorille**

27 eri toimintamallia

Innokylä:
Nuoret
Päihteet
Matala
kynnys

Toimintamallit

Haku palautti 27 tulosta

TOIMINTAMALLI

Matalan kynnyksen päihderyhmä, Matkalla muutokseen

PÄIHDEPALVELUT MATALAN KYNNYKSEN PALVELU RYHMÄTOIMINTA

TOIMINTAMALLI

Matalan kynnyksen digituki

OSALLISUUS ASIAKSLÄHTÖISYYS DIGITAALISET PALVELUT PÄIHTEET JA RIIPPUVUUDET

TOIMINTAMALLI

Matalan kynnyksen KokeNet - verkkopalvelu

KOKEMUSASIAANTUNTIJUUS PÄIHTEET JA RIIPPUVUUDET MIELENTERVEYS DIGITAALISET PALVELUT

TOIMINTAMALLI

Matalan kynnyksen sosiaalityö päihdepalveluissa

MATALAN KYNNYKSEN PALVELU AIKUISSOSIAALITYÖ PÄIHDEPALVELUT ASIAKAS- JA PALVELUOHJAUS

Kansainvälinen katsaus

- We propose a paradigm shift away from a model based on diagnosis and pathology to one upstream, that of **family-focused prevention** and early intervention
- Adapting and scaling out empirically based prevention and early SU/SUD interventions to primary care settings and removing barriers **to collaborative care** across primary care, addiction medicine, and mental health providers
- A standard adolescent-only approach (SBIRT-A-Standard) versus a more expansive family-based approach (SBIRT-A-Family).

10.10.2024

State of the Art in Substance Use Prevention and Early Intervention: Applications to Pediatric Primary Care Settings

Pamela A. Matson¹ · Ty Ridenour² · Nicholas Lalongo³ · Richard Spoth⁴ · Guillermo Prado⁵ · Christopher J. Hammond¹ · J. David Hawkins⁶ · Hoover Adger Jr.¹

Accepted: 14 September 2021 / Published online: 29 October 2021
© Society for Prevention Research 2021

> [JMIR Res Protoc.](#) 2024 May 31;13:e54486. doi: 10.2196/54486.

Standard Versus Family-Based Screening, Brief Intervention, and Referral to Treatment for Adolescent Substance Use in Primary Care: Protocol for a Multisite Randomized Effectiveness Trial

Neuroscience-Informed Classification of Prevention Interventions in Substance Use Disorders: An RDoC-based Approach

[Tara Rezapour](#),¹ [Parnian Rafei](#),³ [Alex Baldacchino](#),⁴ [Patricia J. Conrod](#),⁵ [Geert Dom](#),⁶ [Diana H. Fishbein](#),^{7,8} [Atefeh Kazemi](#),¹ [Vincent Hendriks](#),^{9,10} [Nicola Newton](#),¹¹ [Nathaniel R. Riggs](#),¹² [Lindsay M. Squeglia](#),¹³ [Maree Teesson](#),¹¹ [Jasmin Vassileva](#),¹⁴ [Antonio Verdejo-Garcia](#),¹⁵ and [Hamed Ekhtiari](#)^{2,*}

Table 1.

Selected substance use disorder preventive interventions (n=22) and the provided d

Name of program	Detailed components
Ready4life (Haug et al., 2021)	Substance-related knowledge and attitudes, normative expectations, and skills for resisting media and peer influences to use, personal self-management (decision-making and problem-solving ability, skills for identifying, analyzing, interpreting, and resisting media influences, skills for coping with negative emotions (e.g., anxiety, anger, and frustration), basic principles of personal behavior change and self-improvement (e.g., goal-setting, self-monitoring, and self-reinforcement) and social skills (communication, initiating social interactions, conversation, complimenting, skills related to male-female relationships, and verbal and nonverbal assertive skills)
eCHECKUP TO GO (Doumas et al., 2020)	Personalized normative feedback on peer drinking, positive alcohol beliefs, and positive alcohol expectancies, as perceptions of peer drinking and cognitions about alcohol, protective behavioral strategies (e.g., social activities instead of partying)
ALERT, Alerta Alcohol program (Martinez-Monilla et al., 2020)	Change students' beliefs about drug norms and the social, emotional, and physical consequences of using drugs; help them identify and resist pro-drug

Tarkempi kuvaus ja vertailu

- Hexagon (Kuusio): strukturoitu uusien tai käytössä olevien menetelmien kuvaamiseen
- TiDier: Template for Intervention Description and Replication Checklist: tarkistuslista intervention kuvaamiseen
- FRAME: opas ja tarkistuslista tehtyjen muokkausten kuvaamiseen

**Miten eri menetelmät
eroavat?**

**Mikä muodostaa
ydinsisällön?**

Implementointivalmiuden arviointi

SAFE	Structured assessment of Feasibility	Bird ym., 2014 /Refocus program, Kings College London	Interventioiden toteutettavuuden arviointi mielenterveyspalveluissa
AIF	Active Implementation Frameworks	Fixen & Blase, 2020 / National Implementation Research Network	Käyttöönoton ja ylläpidon edellytysten suunnittelu.
TFA	Theoretical framework for acceptability	Sekhon ym., 2017	Viitekehys interventioiden hyväksyttävyyden arviointiin. Viitekehysten pohjalta on kehitetty hyväksyttävyyden arviointikysely (Sekhon ym., 2022)

AIF Active Implementation Frameworks

Suomessa pilotointi Etelä-Pohjanmaalla, Lars Lindholm

Käyttöönoton ajurit (implementation drivers)

A. Osaamisen ajurit (competency drivers)

- i. Henkilökunnan valinta toimintamallin käyttäjiksi (selection)
- ii. Koulutus (training)
- iii. kliininen tuki arkityössä (coaching)

B. Lähijohtamisen ajurit (leadership drivers)

- i. Tekninen johtaminen (technical leadership)
- ii. Adaptiivinen johtaminen (adaptive leadership)

C. Organisaation ajurit (organization drivers)

- i. Organisaation muutostarpeet (systems intervention)
- ii. Ylemmän johdon aktiivinen tuki (facilitative administration)
- iii. Seurantatiedot (decision support data system)

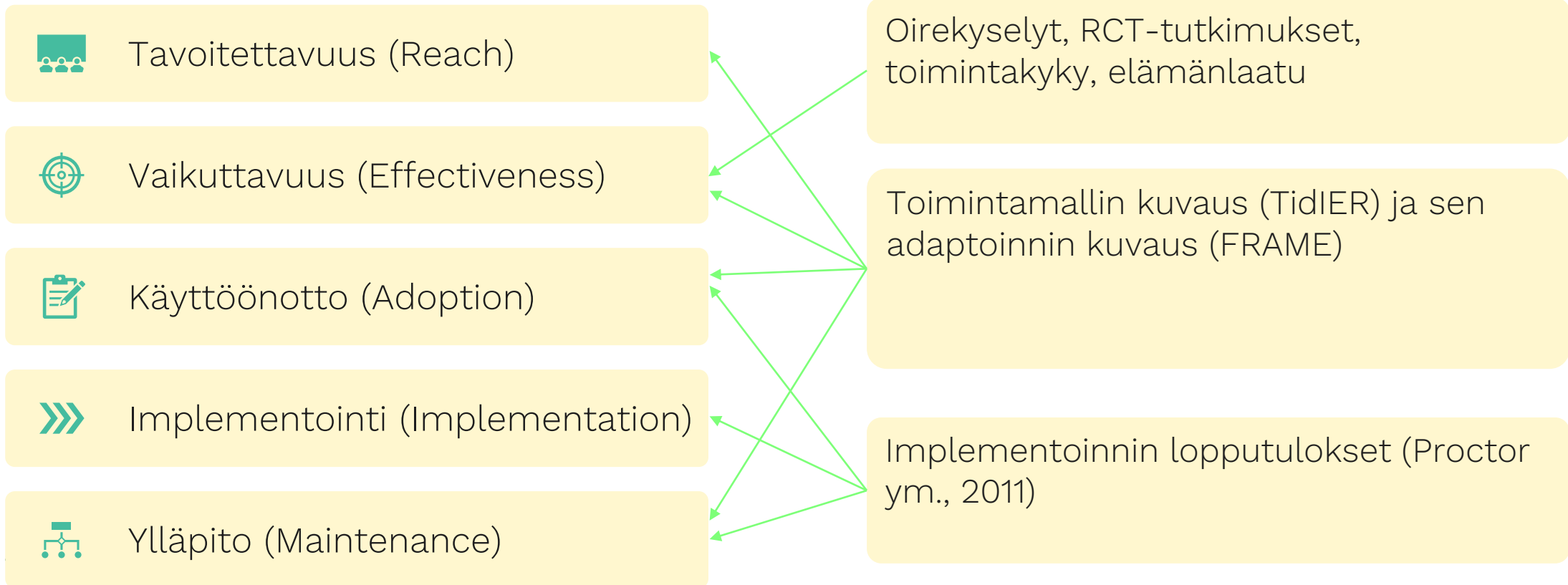
Digi

Useita mittareita

Taulukko 5. Esimerkkejä validoiduista käyttökokemusmittareista

Kysely	Kysymysten määrä	Kuka täyttää	Mitä mittaa
Adapted Mobile App Rating Scale (A-MARS) (112)	28	Sovelluksen käyttäjä	<u>Sovelluksen käyttökokemusta</u> kuudella eri osa-alueella: käytettävyys, toiminnallisuus, ulkoasu, tietosisältö, käyttäjäarvio ja lisätoiminnot. Sovellettu alkuperäisestä Mobile App Rating Scalesta (MARS) käytettäväksi kaikkien teknologia-avusteisten hoitomenetelmien käyttökokemuksen arviointiin.
Instrument to test the Clinical Information Systems Success Model (CISSM) (113)	23	Ammattilainen	<u>Sovelluksen helppokäyttöisyyttä</u> , saavutettavuutta, luotettavuutta, tietosisältöä, sosiaalista vaikuttavuutta ja käyttöönoton sujuvuutta.
Multidimensional App Quality Assessment Tool for Health-related Apps (AQUA) (114)	31	Ammattilainen tai sovelluksen käyttäjä. Käyttäjäryhmille omat versiot.	Sovelluksen käytettävyyttä, sisältöä, ulkoasua, laatua, vaikuttavuutta ja tietosisältöjä.
Presence Questionnaire (115)	32	Käyttäjä	Virtuaalitodellisuutta hyödyntävän sovelluksen käyttökokemusta.
eTherapy Attitudes and Process Questionnaire (eIAP)(116)	16	Käyttäjä	<u>Sovelluksen käyttöön sitoutumista.</u>
Intervention Usability Scale (117)	10	Ammattilainen	<u>Sovelluksen käytettävyyttä.</u>

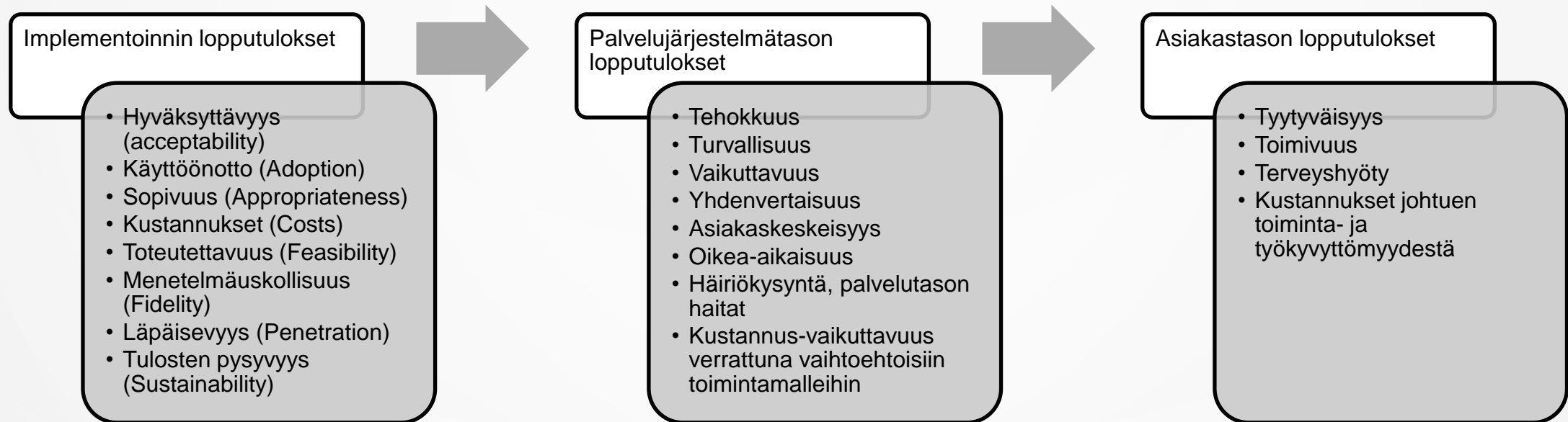
Re-Aim ja muut implementoinnin viitekehykset

IMPLEMENTOINNIN LOPPUTULOKSET (PROCTOR YM., 2011)

- Nopeutetussa käyttöönotossa tarkasteluun otetaan eri tason lopputuloksia. Laajentaa tarkastelua käyttäjäkyselyistä ja toimintaympäristön kysymyksistä myös käyttöönottoprosessiin liittyviin tekijöihin:

Käyttöönoton ja juurruttamisen mittarit

Intervention toteumat, toimenpidekoodit

NoMAD (Finch ym., 2018)

Mittaa intervention normalisoitumista osaksi rutiinia
20 kysymystä, Likert 1-5

PRESS (Moullin ym., 2021)

Mittaa intervention juurtumista käyttöön
3 kysymystä, Likert 1-5

IPC

Menetelmä- uskollisuus

Yleisesti intervention aikana...	Kyllä	Ei
Syntyi hyvä yhteistyö nuoren kanssa		
Keskustelimme tavoista vahvistaa nuoren sosiaalista verkostoa ja saada muilta tukea		
Käytimme useimmilla käynneillä oiremittaria masennusoireiden arvioimisessa		
Käytimme visuaalisia menetelmiä kuten mielialaoirekarttaa mielialan arvioimisessa		
Arvioin itsetuhoisuutta		
Keskivaihe toteutui suunnitellusti		
Päätöstapaaminen toteutui suunnitellusti		
Alkuvaiheen tapaamisten aikana...		
Selitin vuorovaikutusohjannan periaatteet ja eri vaiheet		
Kävin nuoren kanssa läpi masennusoireiden alkamiseen tai niiden pahenemiseen liittyvät psykososiaaliset stressitekijät		
Annoin nuorelle psykoedukaatiota masennuksesta		
Selitin toipilaan roolin		
Käytin verkostokarttaa ("läheisyyskehä", "ihmissuhdetikkataulu") apuna haastatellessani nuorta hänelle merkityksellisistä ihmissuhteista		
Teimme tapausjäsenyyksen ja valitsimme fokuksen ennen varsinaisen työskentelyn aloittamista		
Asetimme tavoitteet työskentelylle yhdessä nuoren kanssa		
Keskivaiheen tapaamisten aikana...		
Interventio toteutui tietyn fokuksen mukaisesti, valitse mikä näistä		
Suru ja menetys		
Roolimuutos tai elämänmuutos		
Ihmissuhderistiriidat		
Yksinäisyys tai arkuus		
Käytin seuraavia tekniikoita		

Heikommassa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakaspalvelujen mittaaminen

- Asiakas- ja palveluprosesseista pudonneiden määrä
- Viive eri palveluiden välillä (tutkimus, hoito-/kuntoutus, jatkohoito)
- Monialaisen työn määrä, laatu, osallistujien tarkoituksenmukaisuus, peruuntuneet tapaamiset tai vaillinainen joukko mukana, asiakas mukana vai ei
- Läheisten mukana olo palvelussa
- Pitkäaikainen vaikuttavuus palvelun jälkeen (esim. ½ vuotta myöhemmin)
- Yhteydenotot olemassa olevan palvelun aikana, kun odotellaan seuraavaa tapaamista (häiriökysyntä)

Ihmisten tarpeiden mukaiset, laaja-alaiset palvelut

